مجـــله‌ی توســـعه‌ی آمـــوزش در علـــــوم پزشـــکی
دوره‌ی ۳، شماره ٤، بهار و تابستان ۸۹، صفحات ۱۲ تا ۱۹

میزان اثر بخش بودن آموزش زبان انگلیسی دانشگاهی در مقطع کارشناسی از دیدگاه دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته‌ی پرستاری و مامایی

مصطفی راد[۱]، نعمت اله شموسی[۲]، محمد حسن رخشانی[۳]

نویسنده‌ی مسئول: سبزوار، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، اداره‌ی آموزش nshomoossi@yahoo.com

چکیده

زمینه و هدف: *زبان انگلیسی بی‌گمان مهم‌ترین زبان دنیاست. از طرفی زبان انگلیسی به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای ارتباطی برای استفاده از منابع و مآخذ علمی و پژوهشی و بهره‌گیری از فن آوری‌های پیشرفت، از اساسی‌ترین مهارت‌های مورد نیاز برای زندگی در جهان امروز است، ولی نقایص زیادی در آموزش و یادگیری آن در کشور ما وجود دارد که در اکثر اوقات فراگیران به هنگام عمل از بکار بستن آن در حیطه‌های مختلف عاجزند. هدف این مطالعه تعیین میزان اثر بخش بودن آموزش زبان انگلیسی دانشگاهی در مقطع کارشناسی از دیدگاه دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی بود.*

روش بررسی: *در این مطالعه‌ی توصیفی- تحلیلی، ۲۹۷ نفر از دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی که به روش تصادفی خوشه‌ای انتخاب شده بودند، پرسشنامه اثربخشی زبان را تکمیل کردند.*

یافته‌ها: *۵۶ درصد شرکت کنندگان در مطالعه، پرسنل پرستاری و مامایی و ۴۴ درصد دانشجو بودند، میانگین نمرات در حیطه‌ی اثربخشی کاربرد زبان در پژوهش ۲/۰۵۴ بود که ۷۵ درصد سوال شوندگان نمره‌ی کمتر از ۲/۵ (از ۵-۰) را کسب کردند. میانگین نمرات در حیطه‌ی دانش عمومی زبان ۲/۵۷ بود که ۷۵ درصد سوال شوندگان نمره‌ی کمتر از ۳/۱ (از ۵-۰) را کسب کردند. میانگین نمرات در حیطه‌ی دانش تخصصی ۲/۳۴ بود که ۷۵ درصد سوال شوندگان نمره‌ی کمتر از ۲/۷ (از ۵-۰) را کسب کردند. دیدگاه فارغ التحصیلان پرستاری و پرستاران در حیطه‌ی دانش عمومی زبان انگلیسی با میانگین رتبه‌ی ۱۶۱/۶۴ بود که در مقایسه با دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی ۱۲۹/۹۶ بود. بر اساس آزمون آماری من ویتنی با $P = ۰/۰۰۲$ اختلاف معنی‌داری در این زمینه وجود داشت.*

نتیجه‌گیری: *میانگین نمرات در مجموع حیطه‌های مختلف نشان می‌دهد، آموزش زبان موثر نمی‌باشد.*

واژگان کلیدی: انگلیسی، زبان، آموزش، یادگیری، دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، ایران

مقدمه

زبان انگلیسی بی‌گمان مهم‌ترین زبان دنیاست که یکی از علل آن، تعدد سخنوران این زبان و گسترش جغرافیایی آن در قاره‌ها و مناطق مختلف جهان می‌باشد. از دیگر دلایل توجه جهانیان به این زبان، کاربرد فراوان آن در زمینه‌های مختلف

۱- کارشناس ارشد پرستاری، مربی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار
۲- دکترای آموزش زبان انگلیسی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی سبزوار
۳- دانشجوی دکترای آمار حیاتی، مربی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و اقتصادی می‌باشد. بسیاری از متخصصین آموزش زبان بر این باورند که یادگیری یک زبان در واقع فراگیری مجموعه‌ای از مهارت‌هاست (و نه صرفاً مجموعه‌ای از دانش زبانی). مهارت‌های زبان را معمولاً به مهارت‌های شنیداری، گفتاری، خواندن و نوشتن دسته‌بندی می‌کنیم (۱). ۳۷۵ میلیون نفر در سراسر دنیا به زبان انگلیسی صحبت می‌کنند. از طرفی زبان انگلیسی به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزارهای ارتباطی برای استفاده از منابع و مآخذ علمی و پژوهشی و بهره‌گیری از فن آوری‌های پیشرفت، از اساسی‌ترین مهارت‌های مورد نیاز برای زندگی در جهان امروز است. توانایی مبادله‌ی اطلاعات و برقراری ارتباط با دیگران با هدف استفاده از دانش روز و توانایی برقراری ارتباط الکترونیکی و عادت به کارگروهی، از ویژگی‌های انسان توسعه‌یافته در عصر حاضر به شمار می‌آید که فراگیری زبان انگلیسی ضرورت اجتناب‌ناپذیر یادگیری و ورزیدگی در این مهارت است. اگر مختصر تعمقی در اهمیت و ضرورت‌های اساسی مورد نیاز برای زندگی بشر امروزی داشته باشیم، در می‌یابیم که مهارت‌های ارتباطی از جمله اساسی‌ترین مهارت‌ها برای زندگی در قرن بیست و یکم به شمار می‌آید و در این میان، زبان به عنوان یکی از عمده‌ترین ابزارهای ارتباط در بهره‌گیری از منابع و مآخذ علمی و فنی، فن‌آوری‌های پیشرفته و نیز تعالی علمی و فرهنگی نقش مهمی ایفا می‌نماید. زبان انگلیسی در حقیقت یک زبان بیگانه نیست، بلکه زبان مشترک مردم دنیاست (۳و۲). برای دسترسی به اهداف توسعه به ویژه در بخش آموزش عالی نیازمند سرمایه‌گذاری و توجه جدی به گسترش زبان انگلیسی هستیم. با اظهار تأسف از غفلت در توسعه‌ی زبان‌آموزی در سه دهه‌ی گذشته فرصت و مجال بسیاری را برای نشر زبان انگلیسی در کشور از دست داده‌ایم. اما اکنون که جهان به سوی یکپارچگی پیش می رود، در عصر ارتباطات و اطلاعات باید این عقب ماندگی را جبران کنیم و فراگیری انگلیسی را به مثابه زبان بین المللی و مشترک مردم دنیا، همه‌گیر و عمومی سازیم (۲). همچنین اهمیت زبان انگلیسی در دانشگاه‌های علوم پزشکی، به جهت نیاز به استفاده از کتب و مطالب جدید، بر هیچ کس پوشیده نیست. یکی از اهداف مهم تدریس زبان انگلیسی به دانشجویان دانشگاه‌ها، بالابردن توانایی آن‌ها در خواندن متون و درک سریع مطالب بدون توسل به ترجمه است. متأسفانه، اکثر قریب به اتفاق دانشجویان، به علت روند غلط تحصیلی، از انجام این امر یعنی درک سریع مطالب به زبان انگلیسی عاجزند (٤و٥). امروزه، خواندن را امری انفعالی (Passive) نمی‌دانند و به دلیل اعتقاد به روند تعاملی (Interactive) در خواندن متون، روش تدریس نسبت به گذشته تفاوت‌های زیادی پیدا نموده است (٦). برای آموزش زبان انگلیسی به دانشجویان در دانشگاه‌ها، ابتدا، دو درس تحت عناوین زبان پیش‌دانشگاهی و زبان عمومی به آنها ارایه می‌گردد. در این دو درس، شیوه‌ی نگارش کتب از نظر ترتیب ارایه مطالب مختلف است که شیوه‌ی تدریس متفاوتی را می‌طلبد (٦). سپس درس زبان تخصصی به ارزش ۲ واحد ولی بدون سرفصل مشخصی به آنان ارایه می‌شود. نوشتن و صحبت کردن به زبان انگلیسی در حد تسلط از نیازهای دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته‌های پزشکی خصوصاً پرستاری و مامایی می‌باشد، به این دلیل که این افراد در مراکز درمانی کار می‌کنند و گاهی ازبیماران خارجی مراقبت کرده، همچنین برای ادامه‌ی تحصیل یا شغل به خارج از کشور مسافرت می‌کنند. یا آزمون‌هایی که برای مدارج بالاتر برگزار می‌شود، نیاز به مدرک زبان دارد. بر اساس پژوهش‌ها تحقیقات بسیار کمی در زمینه‌ی نوشتن پویا در رشته‌ی پرستاری و مامایی وجود دارد. در مطالعه‌ای از ۶۸ دانشجوی پرستاری خواسته شد که یک مطلب علمی را به نگارش درآورند و به سخنرانی و تجزیه و تحلیل مطلب بپردازند. نتایج مطالعه نشان داد که راهکارهایی برای بهبود نوشتن مورد نیاز است که یکی از آن‌ها طراحی دوره‌های

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

نوشتن می‌باشد (۷). در مطالعه‌ای که توسط میاکی انجام شد، ضرورت نیاز به تجزیه و تحلیل و بحث در مورد میزان یادگیری دانشجویان و فارغ‌التحصیلان و پرستاران حرفه‌ای از طریق مصاحبه و پرسشنامه توسط اساتید زبان انگلیسی، مشخص گردید. در این مطالعه کاربرد اصطلاحات اجتماعی و فنی مورد بحث قرار گرفت و به اهمیت استفاده از اصطلاحات اجتماعی در ارتباطات اجتماعی پی برده شد (۸). در مطالعه‌ای دیگر کلاس‌های مازاد در خارج از دانشگاه در مقایسه با کلاس‌های درس دانشگاه میزان صحبت کردن را بیشتر ارتقا می‌دهد (۹).

با توجه به اهمیت زبان انگلیسی در دانشگاه‌های علوم پزشکی، این سوال مطرح شد که آیا دروس ارایه شده در دانشگاه نیاز دانشجویان را در سطوح مختلف کاربردی (سطح عمومی زبان، سطح تخصصی زبان و سطح کاربرد در پژوهش) بر آورده می‌کند؟ آیا دانشجویان و پرسنل پرستاری و مامایی در زمینه‌ی موارد فوق الذکر در زبان انگلیسی توانایی کافی را در خودشان احساس می‌کنند؟ با مطرح شدن این سؤال پژوهشگران بر آن شدند که میزان اثربخش بودن آموزش زبان انگلیسی دانشگاهی در مقطع کارشناسی را از دیدگاه دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی در دانشگاه علوم پزشکی سبزوار در سال ۱۳۸۸ بررسی کنیم. هدف اولیه این بود که تعیین شود دانشجویان پرستاری و مامایی و پرسنل شاغل در این حرف در کدام زمینه احساس کمبود می‌کنند و نیاز به ارتقا و بهبود آموزش زبان انگلیسی دارند. با این تحقیق می‌توان کاستی‌ها را شناخته، اولویت‌ها را برای بهبود آموزش زبان انگلیسی در رشته‌های پرستاری و مامایی تعیین کرد، و با ارایه‌ی پیشنهاد به شورای عالی انقلاب فرهنگی و تجدید نظر در سر فصل دروس موجود این مشکل را تا حد زیادی برطرف نمود. تا با گنجاندن مطالب بهتر و استفاده از الگوهای مؤثرتر تدریس در ارتقای دانش زبان انگلیسی پرستاران و ماماها و گروه علوم پزشکی افق جدیدی را بر روی آنان باز کرد. ناگفته نماند که تجربیات مجریان پژوهش حاضر حاکی از مراجعه‌ی مکرر این گروه‌ها جهت راهنمایی در مورد منابع زبان انگلیسی برای گذراندن امتحان کارشناسی ارشد و کاربردهای پژوهشی می‌باشد. بر طبق گفته‌ی آنان، احساس عدم کفایت دانش زبان انگلیسی در طول دوره‌ی کارشناسی پیشرفت آنان را محدود کرده است. از مزایای دیگر این طرح آن است که با انجام این پژوهش مقدماتی می‌توان زمینه را برای یک طرح ملی در این خصوص فراهم کرد تا با انجام مطالعه‌ای وسیع‌تر وانجام تغییرات اصولی در سر فصل و روش‌های تدریس، پیشرفت چشمگیری در آموزش زبان انگلیسی در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی فراهم آورد.

روش بررسی

این یک مطالعه‌ی توصیفی تحلیلی است که بر روی کلیه‌ی دانشجویان و فارغ التحصیلان رشته‌ی پرستاری و مامایی در شهرستان سبزوار انجام شد. تعداد نمونه‌ها ۲۹۷ نفر شامل ۱۳۰ نفر دانشجو و ۱۶۷ نفر پرسنل پرستاری و مامایی بود. نمونه‌ها به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. روش جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ی میزان اثر بخشی زبان انگلیسی با تعداد ۳۰ سوال و در سه حیطه‌ی میزان اثر بخشی زبان انگلیسی برای کاربرد عمومی زبان، کاربرد تخصصی زبان و کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش طراحی شده بود. پرسشنامه به صورت پژوهشگر ساخته طراحی شد که برای روایی محتوایی آن، تعدادی از اساتید گروه زبان انگلیسی، پرستاری و مامایی آنرا مورد بازبینی قرار دادند و با استفاده از روش آزمون، آزمون مجدد در ۱۰ نفر از پاسخ دهندگان همبستگی سوالات پرسشنامه با آزمون آلفای کرونباخ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و میزان همبستگی ۸۵ درصد به دست آمد. با دادن اطلاعات در مورد طرح تحقیقاتی به دانشجویان رشته‌های پرستاری و مامایی و پرسنل پرستاری و

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

مامایی شاغل در بیمارستان‌های شهرستان سبزوار، پرسشنامه که از دو قسمت اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه اثر بخشی زبان بود به آنان داده شد و بعد از پر کردن پرسشنامه‌ها، داده‌های به‌دست آمده با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۱/۵ و با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های ن پارامتری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این طرح دانشجویان ترم ۳ و بالاتر به عنوان آزمودنی در نظر گرفته شدند و دانشجویان ترم ۱ و۲ به علت اینکه کلاس زبان را نگذرانده یا در حال گذراندن بودند، وارد مطالعه نشدند.

یافته‌ها

در این پژوهش، میانگین نمرات در حیطه‌ی اثربخشی کاربرد زبان در پژوهش ۲/۰۵۴ بود که ۷۵ درصد سوال شوندگان نمره‌ی کمتر از ۲/۵ (از ۵-۰) را کسب کردند و میانگین نمرات در حیطه‌ی دانش عمومی زبان ۲/۵۷ بود که ۷۵ درصد سوال شوندگان نمره‌ی کمتر از ۳/۱ (از ۵-۰) را کسب کردند و میانگین نمرات در حیطه‌ی دانش تخصصی ۲/۳۴ بود که ۷۵ درصد سوال شوندگان نمره‌ی کمتر از ۲/۷ (از ۵-۰) را کسب کردند. در مورد اثربخشی آموزش زبان بر حیطه‌ی زبان تخصصی میانگین نمرات ۲۱/۴ با انحراف معیار ۷/۴ بود. بررسی صدک‌ها نشان داد که در ۷۵ درصد مصاحبه شوندگان میزان نمره‌ی اثر بخشی زبان حداکثر ۲۵ بود (بازه نمرات ۵۰-۰). در اثربخشی آموزش زبان بر حیطه‌ی زبان عمومی میانگین نمرات ۲۵/۷ با انحراف معیار ۸/۲ بود. بررسی صدک‌ها نشان داد که در ۷۵ درصد مصاحبه‌شوندگان میزان نمره‌ی اثربخشی زبان حداکثر ۳۱ بود، در حیطه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش میانگین نمرات ۲۴ با انحراف معیار ۱۱/۵ بود. بررسی صدک‌ها نشان داد که در ۷۵ درصد مصاحبه‌شوندگان میزان نمره‌ی اثربخشی زبان حداکثر ۳۰ بود. داده‌ها با هیستوگرام و آزمون کولموگروف اسمیرنوف بررسی شد و نشان داد که داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار نبوده، به همین جهت از آزمون‌های ن پارامتری برای تجزیه و تحلیل اطلاعات استفاده شد.

مقایسه‌ی دیدگاه دانشجویان و پرسنل در مورد اثر بخشی آموزش زبان انگلیسی در حیطه‌ی دانش عمومی زبان انگلیسی با استفاده از آزمون من ویتنی P=۰/۰۰۲ بود و در حیطه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش با استفاده از آزمون من ویتنی P <۰/۰۰۰۱ بود که تفاوت معنی‌داری را نشان داد. مقایسه‌ی دیدگاه دانشجویان و پرسنل در زمینه‌ی اثربخشی آموزش زبان انگلیسی در حیطه دانش تخصصی زبان انگلیسی با استفاده از آزمون من ویتنی P=۰/۵۵۳ تفاوت معنی‌داری دیده نشد. دیدگاه فارغ التحصیلان (پرسنل) در حیطه‌ی دانش عمومی زبان انگلیسی با میانگین رتبه‌ی ۱۶۱/۶۴ بود که در مقایسه با دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی با رتبه‌ی ۱۲۹/۹۶، آزمون آماری من ویتنی با P=۰/۰۰۲ اختلاف معنی‌داری را در این زمینه نشان داد. دیدگاه فارغ التحصیلان (پرسنل) در حیطه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش دارای میانگین رتبه‌ی ۱۵۳/۱۹ بود که در مقایسه با دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی با رتبه‌ی ۱۱۸/۵۲، آزمون آماری من ویتنی با P=۰/۰۰۰۱ اختلاف معنی‌داری را در این زمینه نشان داد. دیدگاه فارغ التحصیلان (پرسنل) در حیطه‌ی دانش تخصصی زبان انگلیسی با میانگین رتبه‌ی ۱۴۲/۲ بود که در مقایسه با دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی ۱۳۶/۳۸ که آزمون آماری من ویتنی با P=۰/۵۵۳ اختلاف معنی‌داری را در این زمینه نشان نداد. با توجه به میانگین رتبه‌ها پرسنل پرستاری و مامایی اثربخشی را در زمینه کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش و دانش عمومی زبان بیشتر از دانشجویان پرستاری و مامایی می‌دانند. دیدگاه سوال شوندگان بر اساس جنس در مورد میزان اثر بخش بودن زبان انگلیسی دانشگاهی در دوره‌ی لیسانس، در دانشجویان و فارغ التحصیلان پرستاری و مامایی به این صورت بود که در حیطه‌ی دانش‌عمومی مردان با میانگین رتبه‌ی ۱۵۲/۸۴ و زنان با میانگین رتبه‌ی ۱۴۷ و در

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

حیطه‌ی دانش تخصصی زبان انگلیسی مردان دارای میانگین رتبه‌ی ۱۴۳ و زنان دارای میانگین رتبه‌ی ۱۳۸/۳۸ بودند که آزمون من ویتنی در حیطه‌ی دانش عمومی P=۰/۶۰۸ و در حیطه‌ی دانش تخصصی زبان P=۰/۶۵۹ اختلاف معنی‌داری را نشان نداد. دیدگاه آنان در خصوص کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش مردان با میانگین رتبه‌ی ۱۳۱/۱۴ و آزمون من ویتنی با P=۰/۰۱۹ اختلاف معنی‌داری را در این زمینه نشان می‌دهد. مردان در زمینه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش تاثیرگذاری بیشتری را قایل بودند.

نتایج دیدگاه دو رشته‌ی پرستاری و مامایی نسبت به اثر بخشی زبان انگلیسی دانشگاهی به این صورت بود که پرستاران با تعداد ۲۰۰ نفر و ماماها با تعداد ۹۷، در حیطه‌ی دانش عمومی به ترتیب با میانگین رتبه‌ی ۱۵۵ و ۱۰۳/۳۵ امتیاز این دیدگاه را کسب کردند. آزمون من ویتنی اختلاف معناداری را در این گروه نشان داد P=۰/۰۰۱ در حیطه‌ی دانش تخصصی دیدگاه پرستاران با میانگین رتبه‌ی ۱۴۴/۳۵ و ماماها با میانگین رتبه‌ی ۱۰۷ (P=۰/۰۱۴) را نشان داد و در حیطه‌ی کاربرد زبان در پژوهش، دیدگاه پرستاران با میانگین رتبه‌ی ۱۴۱ و ماماها با میانگین رتبه‌ی ۱۰۰ بودند که آزمون من ویتنی P=۰/۰۱۳ را نشان داد که در همه حیطه‌ها اختلاف معنی‌دار است. پرستاران نسبت به ماماها تاثیرگذاری بیشتری را در حیطه‌های کاربرد زبان در پژوهش P=۰/۰۱۳، دانش عمومی P=۰/۰۰۱، و دانش تخصصی P=۰/۰۱۴ قایل بودند. همچنین در مورد اثر سن می‌توان گفت که میزان اثربخش بودن آموزش زبان دانشگاهی در حیطه‌ی دانش عمومی زبان انگلیسی با افزایش سن آزمون کندال تایو ضریب همبستگی ۱۴۲- و P=۰/۰۰۱ را نشان داد. همچنین در حیطه‌ی دیگر سنی میزان اثر بخش بودن آموزش زبان دانشگاهی در حیطه‌ی دانش عمومی زبان انگلیسی با افزایش سن آزمون کندال تایو ضریب همبستگی ۱۱۵- و P=۰/۰۱۱ را نشان داد. با افزایش در این دو حیطه‌ی سن دیدگاه منفی‌تر می‌شود.

میزان اثر بخش بودن آموزش زبان دانشگاهی در حیطه‌ی دانش تخصصی زبان انگلیسی با افزایش سن آزمون کندال تایو ضریب همبستگی ۰/۰۰۷ و P=۰/۸۸۰ اختلاف معنی‌داری را نشان نداد. دیدگاه دانشجویان پرستاری و مامایی بر اساس ترم تحصیلی در مورد اثربخش بودن زبان انگلیسی نشان داد که در حیطه‌ی دانش عمومی دانشجویان ترم ۳ با میانگین رتبه ۱۲۴/۹۴ و در حیطه‌ی دانش تخصصی دانشجویان ترم ۴ و ۷ با میانگین رتبه‌ی ۱۰۰ و در حیطه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش دانشجویان ترم ۴ و ۷، میانگین رتبه‌ی ۹۷ را کسب کردند. این نشان می‌دهد که دانشجویان ترم‌های ذکر شده نامطلوب‌ترین دیدگاه را در این حیطه‌ها داشتند.

بحث

در مجموع افراد شرکت کننده در پژوهش، میانگین نمرات در حیطه‌ی اثر بخشی کاربرد زبان در پژوهش کمتر از متوسط (۲/۵ از ۵) بود که نشان دهنده‌ی این بود که زبان انگلیسی آموخته شده توسط دانشجویان و پرسنل پرستاری و مامایی در سطح دانشگاهی در حین تحصیل و بعد از فارغ التحصیلی، در نگارش مقاله‌ی علمی و خواندن متون پژوهشی، مهارت سخنرانی پزشکی و ارایه‌ی کنفرانس و جستجوی لاتین، ترجمه‌ی خلاصه مقالات و مقالات ضعف دارند. در مطالعه‌ی جیمینز نیز که از ۶۸ دانشجوی پرستاری خواسته شد که یک مطلب علمی را به نگارش در آورند و به سخنرانی و تجزیه و تحلیل مطلب بپردازند، نتایج مطالعه نشان داد که توانایی آن‌ها در نوشتن کم می‌باشد و نیاز به طراحی دوره‌های نوشتن می‌باشد که نتایج مطالعه‌ی حاضر را تایید می‌کند (۷). میانگین نمرات کل شرکت کنندگان در حیطه‌ی دانش عمومی زبان نیز در حد متوسط (۲/۵۷ از ۵) بود که نشان می‌دهد آموزش زبان دانشگاهی در مهارت درک مطلب، مکالمه‌ی شفاهی، مهارت شنیدن، مهارت درک فیلم، مکاتبات انگلیسی و کاربرد دیکشنری لاتین نقص دارد و نیاز به ارتقای در این زمینه

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

احساس می‌شود. لیسکی کلاس‌های مازاد خارج از دانشگاه را در ارتقای تسلط بر مکالمه پیشنهاد کرد (۹). میانگین نمرات در حیطه‌ی دانش تخصصی پایین‌تر از حد متوسط (۲/۳٤ از۵) بود که باز هم نشان دهنده‌ی این است که آموزش زبان انگلیسی در سطح دانشگاهی در مهارت دانشجویان و فارغ‌التحصیلان در زمینه‌ی مکالمه تخصصی پزشکی، مهارت استفاده از اصطلاحات پزشکی، ترجمه‌ی متون پزشکی و درک متون پزشکی یادگیری کافی را نداشته‌اند. مطالعه‌ی جین پینگ در مورد نقش اساتید زبان انگلیسی در حرفه‌ی پزشکی نشان داد که روش کمک کردن به دانشجویان، برگزاری کلاس‌های زبان انگلیسی باید به روش دانشجو محوری برگزار شود (۱۸). مقایسه دیدگاه دانشجویان و پرسنل در مورد اثربخشی زبان انگلیسی در حیطه‌ی دانش عمومی زبان انگلیسی و کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش تفاوت معنی‌دار نشان داد. ولی در زمینه‌ی اثر بخشی زبان انگلیسی در حیطه‌ی زبان تخصصی اختلاف معنی‌داری را نشان نداد. که دلیل آن شاید این باشد که زبان تخصصی کاربرد بیشتری در دو گروه دارد و تاکید بیشتر اساتید و دانشجویان در این زمینه وجود داشته، لذا یادگیری بیشتر حاصل شده است. با توجه به میانگین رتبه‌ها پرسنل پرستاری و مامایی اثربخشی را در زمینه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش و دانش عمومی زبان بیشتر از دانشجویان پرستاری و مامایی می‌دانند. که این نشان می‌دهد اثربخشی در این دو حیطه در فارغ التحصیلان بیشتر است که نیاز به بررسی بیشتر در مورد این که روش آموزش آن‌ها بهتر بوده است یا این که به علت کاربرد و تمرین‌های بیشتر در محیط بالین یا استفاده از کلاس‌های خارج دانشگاهی به این مهارت‌ها افزوده‌اند را دارد. مقایسه‌ی دیدگاه مردان و زنان در مورد اثر بخشی زبان انگلیسی دانشگاهی در حیطه‌های مختلف نشان داد که در حیطه‌ی دانش تخصصی و دانش عمومی زبان اختلاف وجود ندارد، ولی در حیطه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در حیطه‌ی پژوهش مردان اعتقاد داشتند که اثربخشی بیشتری داشته است. با توجه به اینکه تعداد نمونه‌های مرد یک چهارم تعداد نمونه‌های زن بوده است، نمی‌توان در این زمینه اظهار نظر کرد. دیدگاه پرستاران و ماماها نسبت به اثر بخشی در حیطه‌های مختلف متفاوت بود. به طوری‌که پرستاران نسبت به ماماها تاثیرگذاری بیشتری را در حیطه‌های کاربرد زبان در پژوهش، دانش عمومی، و دانش تخصصی قایل بودند. دلیل بدست آمدن این نتایج شاید این باشد که پرستاران تماس بیشتر با بیماران و پزشکان دارند و نیاز بیشتری به مطالعه در زمینه‌ی دانش عمومی و تخصصی دارند.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج بدست آمده دیده می‌شود که دروس ارایه شده در دانشگاه نیاز دانشجویان را در سطوح مختلف کاربردی (سطح عمومی زبان، سطح تخصصی زبان و سطح کاربرد در پژوهش) بر آورده نمی‌سازد. و همچنین دیده می‌شود که دانشجویان پرستاری و مامایی در زمینه‌ی کاربرد زبان انگلیسی در پژوهش و دانش عمومی زبان احساس کمبود می‌کنند و نیاز به ارتقا و بهبود آموزش زبان انگلیسی دارند. ماماها نسبت به پرستاران در تمامی حیطه‌ها احساس نقص آموزش بیشتر می‌کنند و نیاز به توجه دارند.

تشکر و قدردانی

از تمامی دانشجویان و پرسنل عزیزی که پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند و نیز از کمیته‌ی پژوهشی دانشگاه و EDC که هزینه‌های مالی و مراحل تصویب طرح را متقبل شدند کمال تشکر را داریم.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

منابع

1- The Importance of English Language. 2005. Avaiable from: URL:http://uandmyfuture.blogfa.com/cat-79.aspx [Persian].

2- Vaezi M. Teahing English Language: necessity of development. 2006. Avaiable from: URL: http://www.magiran.com/npview.asp?ID=1194433 [Persian]

3- John Rivers D. English as an International Business Language (EIBL): The Need for an increase in theoretical and practical research focusing on written business communications across cultural boundaries in relation to multinational corporate language selection. *The Asian ESP Journal.* 2008; 4: 6-22.

4- Nuttall C. Teaching reading skills in a foreign language. Oxford: McMillan Heinemann; 1996.

5- Clark MA, Silberstein S. Toward a realization of psycholinguistic principles for the ESL reading class.

6- Mozayyan MR, Mazloomi SS, Asgarshahi M. Viewpoints of students of Shahid Sadooghi University of Medical Sciences on the order of pre-university and general English courses. *Iranian Journal of Medical Education*. 5: 89-90.

7- Gimenez J. Academic Writing in Nursing: Genres, marking criteria and course design. *The Asian ESP Journal.* 2008; 4:23-34.

8- Miyake M, Tremarco J. Needs analysis for nursing students: utilizing questionnaires and interviews. Available from: URL: http://www.kawasaki-m.ac.jp/soc/mw/journal/en/2005-e11-1/03_miyake.pdf

9- Lieske C. Japanese nursing college students' use of english outside of the classroom. *The Asian ESP Journal.* 2007; 3: 83-97.

10- Aglaua C. Should students' language needs influence how we teach? Viewpoints Avaiable from: URL: http://faculty.ccp.edu/dept/viewpoints/s05v6n3/ESP.htm

11- Gatehouse K. Key issues in English for specific purposes (ESP) curriculum development." *The Internet TESL Journal.* 2004; 27.

12- Julian MA, Keane A, Davidson K. Language plus for international graduate students in nursing. *Journal of Nursing Scholarship.*

13- Nailon RE. The assessment and documentation of language and communication needs in healthcare systems: Current practices and future directions for coordinating safe, patient-centered care. *Nursing Outlook*. 2007; 55: 311-317.

14- Melodie H. Changing the paradigm for medical english language teaching. Paper presented at the 2004 International Symposium of English for Medical Purposes, Xi'an, China. 2004.

15- Dorrington L. Teaching english as a second eanguage to nursing staff. 2008. Avaiable from: URL: http://www.archi.net.au/e-library/workforce/nursing/tesol-nursing

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]

16- Hungary. Preparatory course for medical studies. Avaiable from: URL: http://isc.feek. pte.hu/ pdf. php?id=17&type=contents

17- Antic Z. Forward in teaching english for medical purposes. *Med Biol*. 2007; 14: 141-7.

18- Chang JP. Teacher's role in teaching english for medical purposes (EMP). Sino-US English teaching. 2007; 4: 1-7.

19- Micic S. Teaching medical writing in an integrated skills approach in Belgrade. *The Write Stuff*. 2007; 16: 10-1.

[Downloaded from edujournal.zums.ac.ir on 2026-10-11]

[DOR: 20.1001.1.22519521.1389.3.4.2.3]